

श्री गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोंडा
द्वारा संचालित,

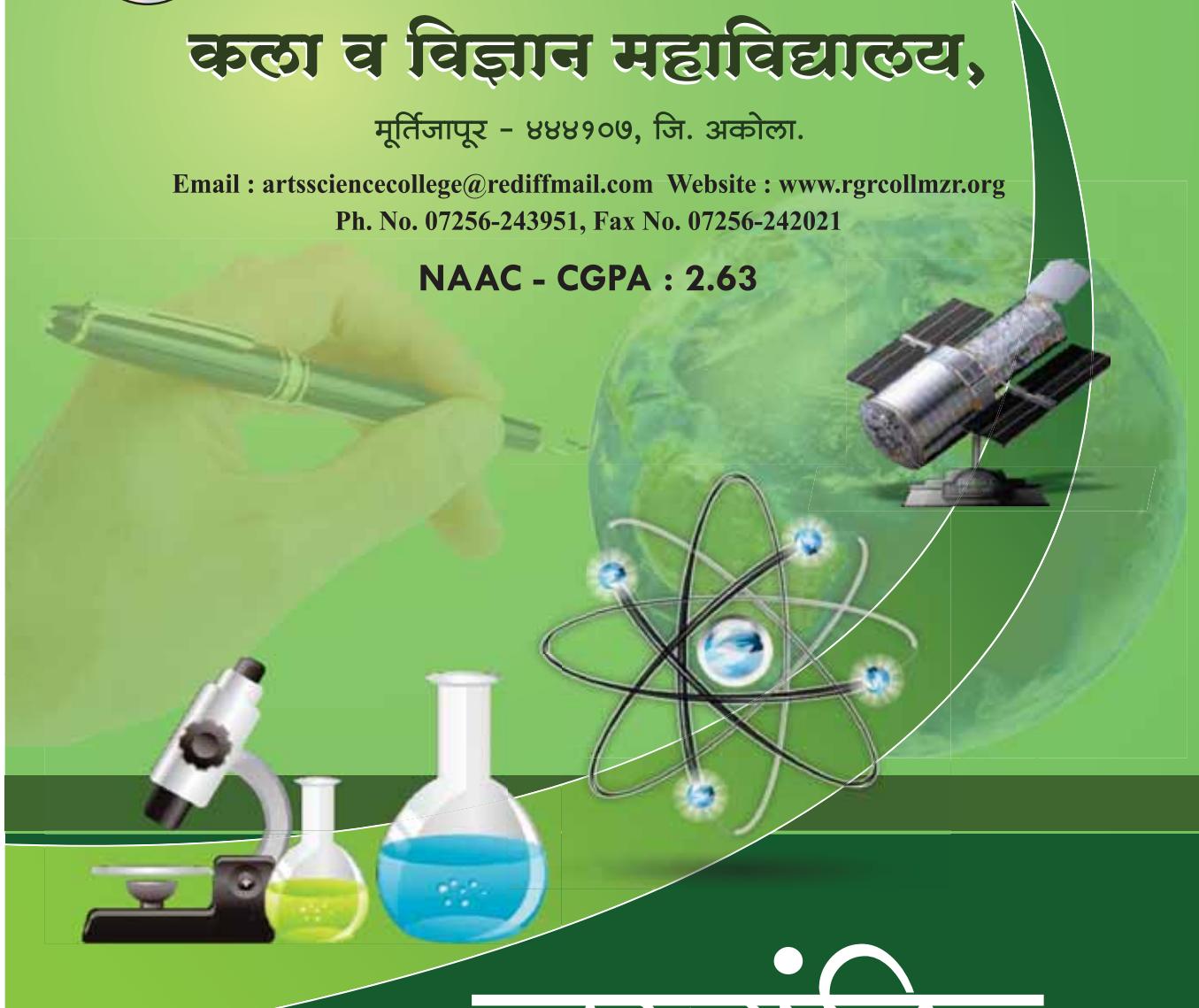
श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय,

मूर्तिजापूर - ४४४९०७, जि. अकोला.

Email : artssciencecollege@rediffmail.com Website : www.rgrcollmzr.org

Ph. No. 07256-243951, Fax No. 07256-242021

NAAC - CGPA : 2.63

क्रमांक
२०१६-२०१७

आमची स्फूर्तिस्थाने

स्व. गोविंदसिंहजी राठोड

स्व. संजयभाऊ राठोड

स्व. सुनिल राठोड

आमचे संजिवक

मा.डॉ. आर.जी. राठोड
संस्थापक अध्यक्ष

मा.सौ. दमयंतीताई आर. राठोड
उपाध्यक्षा

-मार्गटर्णक-

मा.डॉ. व्ही.आर. राठोड
सचिव

मा.डॉ. ए. आर. राठोड
सहसचिव

मा.डॉ. एम. जी. राठोड
सदस्य

Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur

Dist. Akola

Achievements of College Students

Ms. Saba Khan

Topper Student
B. Sc. I Bio

Ms. Mithila Borkar

Topper Student
B. Sc. I PCM

Ms. Nikita Meghani

Topper Student
B. Sc.I CPM

Ms. Amera S. Chaus

Topper Student
B. Sc. II Bio

Ms. Sushma Tidke

Topper Student
B. Sc. II PCM

Ms. Chandani Sharma

Topper Student
B. Sc.II CPM

Ms. Sakshi Wasdani

Topper Student
B. Sc.III Bio

Ms. Aachal Sharma

Topper Student
B. Sc.III PCM

Ms. Shruti Khalokar

Topper Student
B. Sc.III CPM

Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur Dist. Akola

Achievements of College Students

Ms. Poonam Sardar
Topper Student
B. A. I

Ms. Jayashri Wankhade
Topper Student
B. A. II

Ms. Roshani Warghat
Topper Student
B. A. III

Ms. Gayatri Bhatkar
University Color Coat Holder
in Cricket Session 2016-17

Mr. Sumit Gurchal
2nd Topper Student
B. Sc. II Bio

Ms. Payal Hundani
2nd Topper Student
B. Sc.III PCM

Ms. Kiran Pathare
NSS Representative
Session 2016-17

Ms. Megha Sharma
Cultural Representative
Session 2016-17

Mr. Harish Musale
Cultural Representative
Session 2016-17

Mr. Purushottam Jaiswal
Cultural Representative
Session 2016-17

Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur Dist. Akola

Function of Chemistry Dept.

Function of Women Cell

Function of Botany Dept.

Extension Activity by Dept. of Zoology

Function of Mathematics Department

Project Presentation by Dept. of Physics

Shri Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, Dist. Akola

Granth Pradarshani by Dept. of library

Function of Library Department

Inaugural Function of Economic Dept.

Inaugural Function of Marathi Dept.

Function of Social Science Department

Function of Political Science Department

Function of Geography Department

Voting Inspiration Movement

श्री गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोडा द्वारा संचालित
श्री.डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय
मूर्तिजापूर

मार्गदर्शक
मा.डॉ. आर. जी. राठोड

संपादन समिती

प्रा.एस.के. शाह
प्रा.डॉ. ए.एस. निमकर
प्रा.डॉ. पी.एम. माकोडे
प्रा.जी.डी. शेंडे
प्रा. एन.पी. भालेराव
प्रा.व्ही.व्ही. कपीले
प्रा.डॉ. ए.एस. तानकर
प्रा.डॉ. एस.एस. कवर
विद्यार्थी संपादक
कु. मेघा शर्मा
विकी इंगले

मुद्रक :

श्री. गुरुदेव प्रिन्टर्स,
महात्मा फुले संकुल, अभियंता भवन समोर,
शेगांव नाका, अमरावती.
मो. ९७६६६५६६२०

प्रकाशक :

प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन
श्री.डॉ. आर.जी. राठोड, कला व विज्ञान महाविद्यालय, मूर्तिजापूर

ठीप :- साहित्यातुन व्यक्त झालेली मते त्या-त्या कवी, लेखकांची समजावीत.

अध्यक्षीय मळोग्रन...

‘शिक्षण’ हा प्रत्येकाचा अधिकार आहे. पण ते शिक्षण सर्वांपर्यंत पोहचविणे हे आपले सामाजिक कर्तव्य आहे. हीच सामाजिक बांधिलकीची भावना आमच्या शैक्षणिक कार्याची मुलभूत प्रेरणा आहे.

आज आमच्या शैक्षणिक संस्थांमध्ये हजारो विद्यार्थी शिक्षण घेतात. त्यांच्या यशातच आमच्या कार्याची फलशृती सामावली आहे. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचा सर्वांगिण विकास व्हावा, यासाठी आमच्या महाविद्यालयाकडून सातत्याने विविध उपक्रमांचे आयोजन केले जाते. नवप्रवेशीत विद्यार्थ्यांसाठी आठवडाभन्याची कार्यशाळा, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन, व्यक्तिमत्त्व विकास, कार्यशाळा, स्नेह-संमेलन, क्रीडा स्पर्धा, या सारख्या कार्यक्रमातून विद्यार्थी घडविण्याचा आमचा प्रयत्न असतो.

‘दमयंति’ हा आमचा आणखी एक स्तुत्य उपक्रम आहे. ज्यातून महाविद्यालय विद्यार्थ्यांना लेखनासाठी आवाहन करते. आणि विद्यार्थी आपल्या अबोल भावनांना मोकळी वाट करून देतात. यातच वार्षिकांकाचे यश सामावले आहे.

वार्षिकांक निर्मितीत ज्यांनी सिंहाचा वाटा उचलला असे आमचे प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन, संपादक मंडळ व प्राध्यापक वृदं यांना शुभेच्छा देतो. आणि हा वार्षिकांक आपणास आवडेल अशी आशा करतो.

डॉ. आर.जी. राठोड

अध्यक्ष, गो.रा.शि.प्र.मं. दहातोंडा

प्राचार्याच्या लेखनीतूळ...

सुसंकृत मानवी जीवनात साहित्याला अनन्यसाधारण महत्व आहे. साहित्य ही एका अर्थाने मानवी जीवनाची प्रतीकृती आहे. तो सुख-दुःखात्मक अनुभवांचा आलेख ही ठरतो आपल्या भावनांना प्रभाविणे व्यक्त करण्याचे साहित्यासारखे दुसरे प्रभावी माध्यम नाही.

आमचे महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाप्रती नेहमीच बांधिल राहीले आहे. त्यासाठीच आम्ही अभ्यासक्रमासोबत अभ्यासपूरक उपक्रमांचे आयोजन करीत असतो. ‘रामर्दपण’ या पत्रकातुनही भित्ती विद्यार्थ्यांच्या साहित्याभिमुक्तीचा परिचय येत राहतो. त्याशिवाय ‘दमयंति’ हा आमचा अतिशय महत्वपूर्व उपक्रम आहे. कारण त्यातुन विद्यार्थी अधिक चांगल्या प्रकारे स्वतःला सादर करतात. त्याच्या भाव-भावनांना व्यक्त करतात.

त्याच बरोबर वार्षिकांतात एकूण वर्षभरात आयोजीत कार्यक्रमाचा आढावा सुधा येऊन जातो. महाविद्यालयातील विविध विभागाच्यावतीने आयोजीत कार्यक्रमांची माहिती सुधा वाचकांना होते.

महाविद्यालयात होणाऱ्या सर्व उपक्रमांना मा. अध्यक्ष श्री.डॉ. आर.जी. राठोड सरांचे मार्गदर्शन व सहकार्य नेहमीच मिळत आले आहे. या वार्षिकांकास पुर्णत्वात होण्यासाठी डॉ.राठोड सरांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे धन्यवाद मानतो. तसेच संपादक मंडळ, विद्यार्थी संपादक, प्राध्यापक वृंद, विद्यार्थी यांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन करून हा वार्षिकांक आपल्या सुपूर्द करतो.

डॉ. ए. पी. चर्जन
प्राचार्य

संपादकीय...

‘साहित्य’ हा समाजाचा आरसा असतो. आणि त्यात समाजाचे प्रतिबिंब उमटत असते. आमचे विद्यार्थी म्हणजे आजच्या नवसमाजाचे कृतीशील प्रतिनिधी आहेत. त्यांच्या विविध साहित्य प्रकारातून आजच्या समाजाची व समाजमनाची स्थिती-गती समजायला मदत होते.

‘दमयंति’ हा आमचा वार्षिकांक दरवर्षी विद्यार्थ्यांना लेखन करण्यास प्रवृत्त करणारा उपक्रम आहे. विद्यार्थी देखील त्यामाध्यमातुन आपल्या सुकृत भावनांना लेखनीच्याद्वारे प्रवाहीत करतात. विविध विभागाच्या अभ्यास मंडळाच्या वर्तीने राबविण्यात येणारे नानाविध उपक्रमांचा धावता आढावा सुध्दा या वार्षिकांकात प्रकट झाला आहे.

हा वार्षिकांक पुर्णत्वास नेण्यासाठी मा.डॉ. आर.जी. राठोड साहेबांचे, मा.प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन सरांचे बहुमोल मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले, त्यांचे आभार मानतो.

तसेच संपादक मंडळातील सदस्य, प्राध्यापक वृंद, विद्यार्थी संपादक, लेखक, कवी यांचेही आभार व्यक्त करतो..

हा वार्षिकांक पूर्ण करण्याचा आम्ही सर्वोतोपरी प्रयत्न केला आहे. तरी काही उणिवा राहिल्यास आपण त्याकडे दूर्लक्ष करून हा वार्षिकांक स्वीकाराल अशी अपेक्षा ठेवून येथेच विराम घेतो.

प्रा. एस.के. शाह

दमयंति २०१६-१७

श्री. गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोंडा

कार्यकारी मंडळ

अ.क्र.	सभासदाचे नाव	हुद्दा
१	मा.डॉ. आर.जी. राठोड (एम.बी.बी.एस)	अध्यक्ष
२	मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड	उपाध्यक्ष
३	मा.डॉ. श्री. व्ही. आर. राठोड (एम.डी.)	सचिव
४	मा.डॉ. श्री. अनिल आर. राठोड (एम.बी.बी.एस.डी.सी.एच)	सहसचिव
५	मा.डॉ. श्री. मोतिसिंह गो. राठोड (एम.एस)	सदस्य
६	मा.श्री. आर.एस. जाधव (से.नि.पो.अधि.)	सदस्य
७	मा.श्री. जी.बी. आडे (सामाजिक कार्यकर्ते)	सदस्य

स्थानिक व्यवस्थापन समिती

अ.क्र.	सभासदाचे नाव	हुद्दा
१	मा.डॉ. आर.जी राठोड	अध्यक्ष
२	मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड	उपाध्यक्ष
३	मा.डॉ. एम.जी. राठोड	सदस्य
४	मा.श्री. आर.एस. जाधव	सदस्य
५	मा.डॉ. विजय आर. राठोड	सदस्य
६	मा.डॉ. अनिल आर. राठोड	सदस्य
७	प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन	सचिव
८	प्रा.डॉ. ए.एस. निमकर	शिक्षक प्रतिनिधी
९	प्रा.डॉ. पी.एम. माकोडे	शिक्षक प्रतिनिधी
१०	श्री.पी.टी. राठोड	शिक्षकेत्तर प्रतिनिधी

दमयंति २०१६-१७

श्री. गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोंडा

**श्री.डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय
मुर्तिजापूर**

सल्लागार समिती

अ.क्र.	सभासदाचे नाव	हुद्दा
१	मा.डॉ. आर.जी. राठोड	अध्यक्ष
२	मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड	उपाध्यक्ष
३	मा.डॉ.विजय आर. राठोड	सचिव
४	मा.डॉ अनिल आर. राठोड	सचिव
५	मा.डॉ. एम.जी. राठोड	सचिव
६	मा.श्री. आर.एस. जाधव	सदस्य
७	मा.डॉ. के. एम. कुळकर्णी	सदस्य
८	मा.अँड कृष्णकुमार मारवाल	सदस्य
९	मा.डॉ. अनंतकुमार भुईभार	सदस्य
१०	मा.इंजि. ए. आर. अग्रवाल	सदस्य

ध्वज विजयाचा उंच धरा रे

अजिंक्य भारत, अजिंक्य
जनता
ललकारत सारे
ध्वज विजयाचा उंच धरा रे.
मातीमधल्या कणाकणातून
स्वातंत्र्याचे धुमते गायन
ग्रगतीचे रे पाऊल पुढचे
संघटनेचा मंत्र जपा रे...
भाग्यवान ते जवान सगळे
हासत खेळत रणी झुंजले
स्वातंत्र्यास्तव मरण जिंकले
मान राखला मातेचा रे
इतिहासाच्या पानोपानी
बलिदानाची धुमती गाणी
धनदौलत रे देऊ उधळुणी
पराक्रमाचे गीत गाऊ रे..(३)
अजिंक्य भारत ,अजिंक्य
जनता.

अंकिता ठाकरे
(संकलन)

मुँगीचा नाच

मुँगीने एकदा केला नाच
तिला मिळाले पैसे पाच
एका पैशाचे आणले पीठ
एका पैशाचे आणले मीठ
मिठा- पिठाची केली भाकर
नोकरीस ठेवला एक चाकर
तिसरा पैसा त्याला दिला
चौवथ्याचा बांधला किळा
पाचव्या पैशाचे काय करु
मुँगीने आणला एक घुंगरु
घुंगरु म्हणाले नाच- नाच
पुन्हा मिळतील पैसे पाच.

फृप्पना

शाळेच्या जीवणात माझी
एक मनिषा होती,की संगीतावर
प्रेम कराव तशी भावना ही माझ्या
मनात होती, प्रेरणा तर रोजच
भेटायची साधना ही माझी
पक्की होती, पण आशा जवळ
असतांना ही माझ्या पदरी
निराशाचं पडली,आणि
आता माझ्या जवळ
फक्त कल्पनाच राहिली.

शिवा म्हसके
(संकलन)

મહાન

पाणी अडवा, पाणी जिरवा
कागदावरच धोरण राहिले
दुष्काळाचा काळातही
पाण्यावरुन राजकार पाहिले
कागदावरच तलाव
शेततळेही कागदावरच खोदले
कुठेही काहीच सापडत नाही
जरी पाणी साठे किती हे
शोधले
धरण, सिंचन झाले ना ?
तरी भागत नाही तहान
धन्य ते कलावंत

उदय ई. जयस्वाल

संपली एकदाची परीक्षा
 झाली अखेर बारावी
 चला आता सर्वांनी
 पुढची तयारी करावी

 ज्यांना मिळाल यश
 त्यांनी इतिहास रचायचे
 बाकीच्यांनी सुद्धा खरंच
 मुळीच नाही खचायचे

 तुमच्या यशोगाथाचे
 जगाने गावे पोडावे
 चला लेगारांनो झेप हया
 उघडी आहेत कवाढे

शिवा. ज्ञा. म्हस्के
बी.ए.-१

ਲਹੁ ਲਹੁ ਤੂ
ਅਮਿਮਾਨਾਨੇ...

तिरंगी झेंड्या नभी डौलाने ,लहर लहर तू
अभिमानाने ।

रंग केशारी शूरत्वाचा
हिरवी दावी मार्ग क्रांतीचा ।

शुभ्र धवलसा विमल वृत्तीने
लहर लहर तू अभिमानाने
अशोक चक्रातून उमटले
गतिमान व्हा सूर कोंदले

अभिवादन हो विनम्रतेने
लहर लहर तू अभिमानाने
जीवन कलहा नेऊ विलया
आपण सारे एक होऊया

शत्रू पळवू प्राणपणाने
 लहर लहर तू अभिमानाने
 भारत भूचे रक्षण करिता
 तिलक सूशोभित प्राण त्यागिता
 मार्ग प्रकाशित रक्त ज्योतिने
 लहर लहर तू अभिमानाने
 तिरंगी झेंडया नभी ढौलाने
 लहर लहर तू अभिमानाने

राणी खंडोबल्लाळ

गीत भारत शानदार हो मेरा

१) भारत शानदार हो मेरा । भारत शान दार हो मेरा ॥
 मै सेवक बलवान सिपाही , रहूँ देशका प्यारा ।
 शुद्ध चरित्र, लीनता, ममता यही मेरा निर्धार ॥
 २) हिंदु, इसाओी, बुद्ध, पारसी, मुस्लिम, जैन गुरु द्वारा ।
 भाई समझकर सबसे बरतू यही लगाकर नारा.
 ३) सदा रहुँ उदयोगी , तनसे करुँ व्यायाम पियारा ।
 नित्य करुँ प्रार्थना सामुहिक, लेकर जन- गण सारा ॥
 ४) सुंदर गांव बनाये बहादुँ, मित्र - प्रेमकी धारा
 तुकडयादास कहे घर- घर करुँ
 रामराज्य- उजियारा ॥

कु.पूजा कांबळे

विनोदी इलोक

सदा सर्वदा खावयाचाच चाळा
 न दे एकही घास केळा मुलाला ।
 मुले मागती त्याजला मार देई ।
 अशा कर्कशे पासूनी सौख्य नाही ॥
 सदा दात खाई सदा पाणी लागे
 कपाळास आठया सदा सर्वदाही
 अशा कर्कशेपासूनी सौख्य नाही

आम्ही शेतकरी...

आम्ही शेतकरी आम्ही शेतकरी
 आहो या देशाचे लाचारी
 मान-पान यात नाही आमची शान
 निसर्गाची साथ हाच आमचे सम्मान
 नको आम्हाला दुचाकी गाडी
 त्यापेक्षा बरी आमची बैलगाडी
 राबराब राबतो शेतात
 म्हणून कष्ठाचा घाम पडतो ताटात
 आमचे जीवन झाले कास्तकारी
 ना कोणी घेतली याची जबाबदारी
 अठराविश्व दारिद्र्य पदरात
 म्हणून आत्महत्या आमच्या नशीबात
 शेतक्याला नाही कुठेच वाव
 म्हणून कास्तकारी हेच आमचे नाव !

हरीश बी. म्हसके
 बी.एस्सी.-१

आई

जगी माऊलीसारखे कोण आहे..
 जिचे जन्मातरीचे ऋण आहे.
 असे ऋण हे ज्यास व्याज नाही
 त्या ऋणाविन जीवनास साज नाही
 जिच्यासारखे कौतुके बोल नाहीत
 जिच्या यातनांचा जगी तोड नाही
 तिचे नाव जगात आई
 आई एवढे कशालाच मोल नाही.

कु. सारिका अघमे

माझी आई

आई तु अशी का

तु एक स्त्री आहे.
 मग मला का मुळगी
 होण्याचा हक्क देत नाही.
 मुळगी ही का ओळे वाटते
 आई तु अशी का ?
 तुला आणी सर्वाना
 वंशाचा दिवा पाहिजे
 मग मि का वंशाचा दिवा नाही
 मी का सर्वाना सांभाळू
 शकणार नाही.
 आई तु अशी का ?
 नको गं मला मारु
 मला या जगात येण्याचा
 अगोदरच मारु लागली
 आई मला ही दुनिया
 बघायची
 नको, करु ग आई अशी

कृ. रिताली खंडरे

अमोल रत्न म्हणजे आई
 बहुमुल्य हिरा म्हणजे आई
 हाकेला ओ देणारी आई
 भुकेला घास भरविणारी आई
 दुःखात धैर्य देणारी आई
 यशात कौतुक करणारी आई
 जिकडे तिकडे दिसते माझीच आई
 अशी माझी गुणी रसली का ग?
 आम्हांला सोडून दुर निघुन गेलीस का ग.
 एकदा तरी येता आई भेटीला
 पाठीवरुन मायेचा हात फिरवायला त्रास
 मुळीच देणार नाही मी तुला
 एकदा तरी ओ दे माझ्या हाकेला
 हाक देता देता कंठ माझा सुकला
 पण तुझ्या मायेचा पाझर का नाही फुटला
 अशी कशी तुला चाहुल नाही लागली
 काळाने तुझ्यावर काय जादू केली
 आम्हां लेकरांची छत्र सावली हिरावून नेली.

三

मैत्री

मैत्री अशी असावी
जसे हात आणि डोळे कारण
हाताला लागले तर डोळ्या
पाणी येत अन
डोळ्यात पाणी आले तर
पसायल हात समरे येतात.

कृ. कल्याणी राजेंद्रगाव दुरतकर

बी.ए-३

सुभाषित-चारोळ्या

१)	तुला वजा केल्यावर
बाकी काही उतर नाही
कारण तुझ्या शिवाय मी
आयुष्यच मानत नाही	१०)	देणाऱ्याने देत जावे
घेणाऱ्याने घेत जावे
घेताघेता एक दिवस
देणाऱ्याचे हात घ्यावे
२)	जीवनात आलेल्या दुःखाना
घाबरायचे नसते कारण
दुःखाशिवाय जीवनात
रंगत नसते	११)	मुर्ती लहान
किर्ती महान
३)	विद्येविना मती गेली ।
मतीविना निती गेली
नीतिविना गती गेली ।
गतीविना वित्त गेले ।	१२)	जिजामाता
लक्ष्मीबाई क्रांतीकारी
प्रीतीता सरोजिनी
इंदिरा गांधीला
म्हणावे अबला
४)	भिन्न असू द्या भाषा
आमुची भिन्न असू द्या वेश
एक संस्कृती एकच गाणे
भारत आमुचा महान देश	१३)	अमर होईन रणांगणी
ध्यास हा मल रात्रिंदिनी ।
५)	खापराच्या पणतील
केळा पेटणार वाती	१४)	शत्रुला पळवून लावू ध्वज
कीर्तिचा जगी नाचवू
मातृभूमीचा सुपूर्त मी
अमर मी मृत्यूंजय मी ॥
६)	थोर महात्मे होऊन गेले,
चरित्र त्यांचे पहा जरा
आपण त्यांच्या समान व्हावे.	१५)	हे राष्ट्र विक्रमाचे हे
राष्ट्र शांततेचे
सत्यार्थ झुंज घ्यावी,
या जागत्या प्रथेने
७)	हाची सापडे बोध खरा
आई तुझी माया
जसा परिजातकाचा सडा
ओढयाकाढी कंटकात ,फुले
सुंगधी केवडा	१६)	सत्कार्य हे मानवी
हदय मंदिरातील किर्ती शिखरे
आहे
उसळत्या अश्रुंचा लाटा
ओलेचिंब पापणीचे रान
८)	प्रेम स्वरूप आई
वाल्सल्यसिंधू आई
तुज बोलवू कसा मी
कोणत्या उपायी		तळमळते जेळ्हा मन
होवून जाते बेभान
९)	आम्हां घरी धन
शब्दाचीच शब्दे
शब्दाचीच रत्ने
यत्न करी		

आम्ही स्वतंत्र आहोत

आम्ही स्वतंत्र आहोत

पान खाऊन पचकन

कठेही थंकण्यासाठी

अन एकमेकांवर

मनसोक्त भंकण्यासाठी

आम्ही स्वतंत्र आहोत

संवेदना गुंडाळून

निरगद्वपणे जगण्यासाठी

भोवती धडणार सार काही

मुकाटपणे बघण्यासाठी

एकंदरीत...

आम्ही स्वतंत्र आहोत

जे जे हवे ते ते मागण्यासाठी

अन ताळतंत्र सोडुन

वागण्यासाठी

आम्ही स्वतंत्र आहोत

याचा आम्हाला अभिमान आहे

देशाची तेवढी वाट लागली

बाकी सर्व छान आहे.

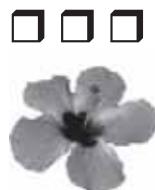
हरीश मसळे

बी.एस्पी. -३

三

कृ. कल्याणी राजेंद्रराव दुरतकर

बी.ए.-२

प्रार्थना

आधीच केला उशीर
 त्यातही आता ढगफुटी
 सांग बाबा, मेघराजा
 वागतोस असे कशासाठी
 प्रत्येकाचा ऐकून घे
 काय आहे सूर
 दुष्काळ तर नकोच नको
 नको मुळी पुर
 काहीच मागाणे नाही
 फक्त एवढे दे
 ना कमी ना जास्त
 गरज भागेल तेवढे दे.

उदय ई. जयस्वाल
बी.ए. - ३

वैद्याची शात्र आहे...

तरुणांनो उठा जागे क्वा, वैच्याची रात्र आहे
भारतमातेची अब्रु आज, दिवसाढवळ्या जात आहे.
किती होतात अत्याचार किती होतात बलात्कार
बहीण मरते हुंडयापायी नाही पाहत संसार
यामुळे देशातील स्त्रीयांना देशातच घात आहे.
भारतमातेची अब्रु आज दिवसाढवळ्या जात आहे.
धावत्या बसमध्ये तिच्यावर दुष्कर्म केले
नाही आली तिची दया बसच्या बाहेर फेकून दिले.
गावोगावी चित्र हेच भीषण दूर्योधन सर्वत्र दिसत
आहे.
भारतमातेची अब्रु आज दिवसाढवळ्या जात आहे.
जिजामातेने घडविला शिवाजी यावर देशाला नाज
आहे.
पण होतात भरदिवसा बलात्कार याची आम्हाला
लाज आहे.
भारतमातेची अब्रु आज दिवसाढवळ्या जात आहे.
विनवितो तुम्हास आता जागृत क्वा तरुणांनो
आता वेळ युवाक्रांतीची आहे
कवि हरिष सांगतो तुम्हाला स्त्री ही
माता- भगीनी सुदधा आहे.
भारतमातेची अब्रु आज दिवसाढवळ्या जात आहे.

हरीश बी. मुसळे
बी.एस.सी.-३

आई

आई एक
नाव असतं
घरातल्या घरात गजबजलेलं
गाव असतं
सर्वात असते तेव्हा
जाणवत नाही
आता नसली कुठंच
तरिही
नाही म्हणवत नाही
“आई खरचं
काय असते ?
लेकराची माय असते.
दुधाची साय असते.
लंगडयाची पाय असते.
धरणाची वाय असते
आई असते
जन्माची शिदोरी
सरत ही नाही, उरतही नाही’
“आई असते एक धागा
वातिला उजेड दावणारी
समईतली
जागा.
घर उजळतं तेव्हा
नसतं तिचं भान
विझून गेली अंधारात
की
सैरावैरा धावायलाही
कमी पडतं रान
दिसत काहिच नसलं
डोळयांना तरी
खोदत गेलो

खोल खोल की
 सापडतेय अंतकरणा
 तली खाण’’
 ‘ती घरात नाही
 तर मग
 कुणाशी बोलतात
 गोठातल्या- हंबरणाच्या गाई?

कु. रेशमा व्ही. वसतकर
बी.ए.-९

मैत्री

मैत्री असते गीत, मनुष्य जीवनाचे
मैत्री असते प्रीत, कबीराच्या गाण्याचे ।
मैत्री असते बाग, अंतः करणाची ।
मैत्री असते आग, शीतलतेची ।
मैत्री असते सद्धम्माचे चाफ
मैत्री असते स्वार्थाची राख ।
मैत्री असते येशू महावीर ।
मैत्री असते जगाची जहागीर ।
मैत्री असते बुद्धाची करुणा
मैत्री असते जगण्याची प्रेरणा ।

कु. कांचन देशमुख
बी.ए.-३

पैशाने

कु. सारिका अघमे
बी.ए.-३

पैशाने गादी मिळते झोप नाही.
पैशाने नाते मिळतात माय- बाय नाही
पैशाने औषध मिळते आरोग्य नाही
पैशाने श्रम मिळतात भाग्य नाही
पैशाने पुस्तक मिळते ज्ञान नाही
पैशाने नोकर मिळतात सन्मान नाही
पैशाने सामान मिळते समानता नाही
पैशाने पदवी मिळते महानता नाही
पैशाने शक्ति मिळते प्रभाव नाही
पैशाने सेवा मिळते स्वभाव नाही
पैशाने वस्तू मिळते शांती नाही
पैशाने भोग मिळते प्रीती नाही
पैशाने मान्यता मिळते प्रतिष्ठा नाही
पैशाने वैभव मिळते सभ्यता नाही
पैशाने श्रृंगार साहित्य मिळते सुंदरता नाही
पैशाने सामाजिक स्थिती मिळते कुलीनता नाही
पैशाने घर मिळते कुटुंब सुख नाही
पैशाने अन्न मिळते पण भुक नाही
पैशाने मानसे मिळतात माणूसपण नाही
पैशाने शरीर मिळते कणाचे मन नाही

पणती

इतरांच्या स्वैर झगमगाटात
मंदमंद तुझे जळणे
नाही दिसले
अन्... नाही जाणवाले
करारानुसार सारे
दिवे विझून गेले
तेव्हा तुझे जळतच राहणे
नजरेत भरुन गेले
अस्तित्व शोधताना
तू एकटीच पडली
अवसेचा काळोख दूर सारण्याची
जिह तरी ना सोडली
तुझ्या अस्तित्वाची
त्यांना ' जाणीव झाली
तुझी त्यांच्या सोबत
तेव्हा कुठे तुलना झाली
आणि
आणि केवळ स्वार्थासाठी
जळणाऱ्या त्यांच्यापुढे
तुझ्या परमार्थाची
किंमत श्रेष्ठ ठरली

शाहरुख शेख

सावित्रीवार्ष

कु. माधुरी महल्ले
बी.ए.-३

रंजल्या या गांजल्याची सावित्रीबाई होती.
 साक्षात आई होती. साक्षात आई होती।
 पहिली मुर्लीची शाळा पहिलीच शिक्षिका ती
 चांडाळ चौकडीला भ्याली नाही कधी ती ॥
 सावित्रीबाई होती ।

साक्षात आई होती, साक्षात आई होती ॥
 अनाथांची नाथ होती, दुखात साथ होती ।
 तुफान वादळातून समोर जात होती ॥
 वैच्याला नमविणाची शक्ती त्या ठायी होती ।
 साक्षात आई होती. साक्षात आई होती ॥
 जोतीबा संग होती ती सावली प्रेमाची
 दंभ पती- पत्ती जोमाने ॥
 जोतीला लेखनीची सावित्रीबाई शाई होती ।
 साक्षात आई होती. साक्षात आई होती.

३०

माणस ही झाडाच्या अवयव सारखीच
असतात, काही फादया सारखी
जास्त जोर दिला की तुटणारी
काही पाना सारखी
अर्धातच साथ सोडून देणारी
काही काट्या सारखी
सोबत असूनही टोचणारी
आणि
काही मुळासारखी असतात.
जी न दिसता सुरुवाती पासून
शेवट पर्यंत साथ देणारी

कात्यकोडी

- * एका दांड्याची
पालखी लाल
त्यात बसल्या
राग्या जहाल
लाल मिरची
 - * साप बसला ऐटीत
खोडाला घालून विळखा
शेपूट धरलं तोंडात म्हणून
नाही चावणार बरं का
कमरेचा बेल्ट
 - * पहिला वेगेवेगे धावे,
दुसरा चाले हळुहळू
तिसरा चाले मंद मंद
कुणाकुणांत हा रात्रंदिवस खेळ सूरु ?
घडयाळाचे काटे
 - * तासलेल्या शिंगाची
एक शिंगी गाय,
शिंगावर चालते
तिला नाहीत पाय
शिसपेन्सिल
 - * अजबगजब भलतंच बाई
रात्री चरायला येतात गाई,
सकाळी उठून पाहिलं तर
एकदी नाही

कु. शिल्पा भगत
संकलन

ઉદાસલેલ કાળીજ ઘેઉન

तुझ्यासोबत येऊ कसा ?
 अंधारलेल्या स्वरांनी मी
 प्रकाशगीत गाऊ कसा ?
 पाखरांची किलबिल
 भुके तच हरवली
 आभाळीच्या भरारीची
 आकांक्षाच दुरावली
 दूऱ्यान बसलाय अंधार इथे
 काही केल्या जात नाही
 तक्रार एक दिव्याची
 तेल नाही ,वात नाही.
 म्हणून पुन्हा येशील तेव्हा
 प्रकाशाचे गाणे आण
 इवल्याइवल्या पाखरांसाठी
 पसाभर दाणे आण,
 दिव्याच्या वातीसाठी
 घरात पांढरे सोने आण
 जेव्हा उजेड सर्वा सोबत
 समानतेने वागत असेल,
 गरिबाच्या झोपडीतही
 दिवाळी तुळां स्वागत असेल

कु. रिताली खंडरे
बी.ए.-३

हास्य- मानवाला लाभलेली देणवी

आपण जर मानव जातीचा थोडा सखोल विचार
केला तर आपल्याला असे जाणवेल की मानवाला
अनेक ईश्वरनिर्मित देणग्या लाभलेल्या आहेत.

मानवाला वाणी, भाषा, बुद्धी ,ज्ञान, स्मरणशक्ती यासारख्या नानाविध देणग्या लाभलेल्या आहेत. या देणग्याप्रमाणेच मानसाला 'हास्य' ही एक महत्वपूर्ण देणगी लाभली आहे. हास्यामुळे मानवाच्या जीवनातील दुःख कमी होण्यास मदत झाली. हास्यामुळे आपल्या सर्वांच्या जीवनात विरंगुळा, मनोरंजन होते. मन प्रफुल्हीत व प्रसन्न होते. हास्यामुळे अनेक मानवी रोगांचे निरान होवून मनुष्यात सकारात्मक विचारशक्ती निर्माण होते. परंतु आपण कल्पना केली की, माणूस हास्य विसरला तर... मानवाचे जीवन हे रुक्ष व भकास होईल. त्याचे आयुष्य वैराण होईल. मानव व इतर प्राणी यांच्यात भेद काय? हास्य नसेल तर मानवावर जणू दुःखाचे डोंगर कोसळेल. मानवी आयुष्य दुःख व वेदनेने ग्रासले जाईल. मानवाच्या जीवनातून आनंद, प्रेम, जिळ्हाळा या सर्व भावना लोप पावतील व राग, संताप,चीड ,भय, मद, मत्स्यर, अहंकार या भावनांचे मानवी मनावर वर्चस्व प्रस्थापित होईल.

नको हं ! ही कल्पनाच नको ! हास्य हा
मानवी जीवनाचा व मनाचा आत्मा आहे, हे मानवी

कु. प्रियंका अशोक मेहसरे
बी.ए.-१

म्हणी

- * एके दिवशी सर म्हणाले, उदया लिहून आणा
म्हणी.
 - सुरुवात त्यांनीच केली सांगून ‘पालट्या घडयावर
पाणी’
 - * आईला तर घरकामापासूनच विलकुल नव्हती
सवड
स्वयंपाक घरातूनच म्हणाली ‘भीक नको पण कुत्रं
आवर’
 - * चला आता तुम्ही एक म्हण सांगा अहो बाबा,
ऐटीत ते म्हणाले ‘आधी पोटोबा मग विठोबा,
 - * विचारल्यावर ताई नव्वरे करत आकडे, म्हणते
कशी, नाचता येईना अंगण वाकडे
 - * हातात कॉलेजची दोन पुस्तके घेऊन दादा
रुबाबात
आला, ‘वाचाल तर वाचाल’ सांगून पटकन
मोकळा
झाला.
 - * दाढीवर हात फिरवत आली आजोबांची स्वारी
काठी टेकवत म्हणाले, ‘देव तारी, त्याला कोण
मारी?
 - * आता तूपण एक म्हण सांग ना गं आजी,
गीता वाचतच ती म्हणाली, ‘कोल्हा काकडीला
राजी
 - * डोके खाजवत काका म्हणाले काय ?
काय ? काय ?
नंतर लक्षात आल्यावर म्हणाले ‘गाढवाला
गुलाची
चव काय ?
 - * काकू तुम्हीपण एक म्हण सांगायलाच हवी
तोंड मिचकावत काकू म्हणाल्या, जो न देखे रवी,
वो देखे कवी’
 - * स्कूटरवर बसून आला माझा आगुमामा चॉकलेट
देत म्हणाला, ‘लेका तू तर कामापुरता मामा’.
 - * विचारल्यावर मामी म्हणाल्या, ‘आधी जोरात
हास’, नंतर म्हणाल्या, ‘मोकळ्या मनी
सैतानाचा वास
 - * तूही एक म्हण सांग ना गं प्रीती मावशी
मावशी म्हणाली, ‘खाईन तर तुपाशी ,
नाहीतर राहीन उपाशी’
 - * टोपी सावरत आला आमचा दूध वाला गवळी,
दुधात पाणी टाकत म्हणाला, बळी तो कान
पीळी’
 - * हातात झरा घेऊन आला आमच्या बगेचा माळी,
बघून माझ्याकडे म्हणाला, ‘एका हाताने वाजत
नाही
टाळी’
 - * सर्वाचे ऐकून घेतल्यावर शेवटी मला एक म्हण
सुचली, आईजीच्या जीवावर बाईजी उदार’ ही
म्हण सरतेशेवटी टिपळी
- कु. रितु मौर्य
बी.ए.-१
- □ □

चारोळ्या

- १) “धेय गाठण्या नको फार काही सातत्य अन् ध्यास पाहीजे सकारात्मक संवाद आणिक सहकाऱ्यांची साथ पाहीजे.”
- २) “वाट नसतांना सुद्धा धेय गाठणे जमते आम्हाला, कितीही दुर जायचे तरी वाटेत येणाऱ्या लाटांची तमा नाही आम्हाला.”
- ३) “मुश्किले ही इरादो को आजमाती है। स्वप्नो के परदे को निगाहो से हटाती है। हौसला मत हारो गिरकर ओ मुसाफिरो ठोकरे ही इन्सान को चलना सिखाती है।”
- ४) ‘बळी राजा घायाळ दुष्काळाचा कहर कितीतरी जीव गेले घेवूनिया जहर
- ५) किटकनाशके आज किती महागली म्हणून त्या जागी शिंपडाया दारु आली
- ६) ‘पंजा’ लढवा अथवा मिळवा हात’ शेवटी नशीबात

कु. शिल्पा भगत
संकलन

नशीब (कविता)

‘जी माणसं हवीशी वाटतात ती कधीही भेटत नाही’
 ‘जी माणसं नकोशी वाटतात त्यांचा सहवास संपत नाही.
 ज्यांच्याकडे जावेसे वाटते त्यांच्याकडे जायला जमत नाही
 ज्यांच्याकडे जावु नये वाटते त्यांच्याकडे जावेच लागते
 जेव्हा जीवन नकोसे वाटते तेव्हा काळ संपत नाही
 जेव्हा जीवनाचा अर्थ कळतो तेव्हा काळ संपलेला असतो.
 तेव्हा काळ संपलेला असतो.
 नशीब हे असंच असंत
 त्याच्याशी जपुन वागाव लागतं तिथे कोणाचेच चालत नाही.
 जिकडे नेईल तिकडे जावेच लागते.

आकाश चव्हाण
बी.ए. २

वास्तव काय...?

‘स्त्री - पुरुष समानता’ स्त्री- मुक्ती,स्त्री शक्ती असे शब्द आज वरचेवर ऐकू येतात, पण आजची वास्तव स्थिती पहिली की मनात येते. हे स्वप्न आहे की सत्य ?

आपल्या समाजात स्त्रीचे स्थान कनिष्ठ मानले गेले आहे. असे म्हणतात की एकेकाळी मैत्रेयी,गार्गी या विद्वत परिषद गाजवत पडले ते. ‘न स्त्री स्वातंश्रमर्हति ’ हे वचन स्त्री- शुद्रदिकांना संस्कृत भाषा- देववाणी शिकायचा अधिकार नव्हता, म्हणून तर ज्ञानदेवांना बंड करून भगवद्गीता मराठीत आणावी लागली. असे कुठे तुरकळ प्रयत्न चालू होते. पण एकंदरीत स्त्रीला स्वयंपाकघरात कोंडले होते. चूल आणि मुल हे स्त्रीचे कार्यक्षेत्र ठरवले गेले. शिक्षणाची ज्ञानाची दारे स्त्रियांसाठी बंद होती.

गेल्या शे- दीडशे वर्षात काही सहदय नेत्यांनी स्त्रियांसाठी ज्ञानाची कवाडे उघडली. महर्षी कर्वे, महात्मा फुले, आग्रकर यांच्या प्रयत्नांना अतोनात विरोध झाला. पण एकोणिसाव्या शतकाच्या उत्तराधार्त आणि विसाव्या शतकात स्त्रीनेच आपल्या कर्तुत्वाची चुणूक दाखवायला सुरुवात केली.स्त्रिला कोणतेही क्षेत्र अशक्य नाही, हे आज स्त्रीने सिद्ध केले आहे. शारिरीकदृष्ट्याही ती दुबळी नाही, हे तिने सिद्ध केले म्हणजे स्त्री पुरुष समानता सिद्ध झाली आहे. पण ती सत्यात आली आहे. का ?

भारतात महिला हक्क आरक्षण कायदा संसदेत मांडण्याचा प्रयत्न स्त्रिया करत आहेत.

आज अनेक गावांतून सरपंचांच्या जागा स्त्रियांनी जिंकल्या आहेत, पण गावातील पुरुष त्यांना मोकळेपणाने काम करु देत नाहीत. प्रत्यक्ष त्या स्त्रीचा नवरा तिचे आप्स सुद्धा अडथळे उभे करतात. आज शहरांतून स्त्रिया पुरुषांच्या बरोबरीने सरास नोकऱ्या करत आहेत. आपले कर्तुत्व सिद्ध करत आहेत. पण तेथेही त्यांचा लैगिक छळ होतो विसाव्या शतकात स्त्रीला आत्मविश्वास गवसला. आज घरातील प्रत्येक कुटुंबातील स्त्री स्वतःच्या सामर्थ्याविषयी जागृत झाली आहे. स्त्रीची अस्मिता फुललेली असली.तरीही ती पूर्ण सुखी, आनंदी आहे का ?

आज सुविद्य स्त्रिला कामाच्या जागी अनेकदा अपमान सहन करावा लागतो. खेडोपाडी, शहरांत तिच्यावर बलात्कार होत आहेत. पुढे जाणारी किंवा आपल्याला न जुमावणारी स्त्री दिसली की,पुरुष बळाचा वापर करतो. एकतर्फी प्रेमातून कितीतरी कोवळ्या तरुणींची निघृणपणे हत्या केली गेली आहे. कुंटुव टिकविण्यासाठी तिला संदैव तडजोड करावी लागत आहे. ‘घर आणि करिअर’ या दुहेरी तारेवर तिला नाचावे लागत आहे. आजही हुंड्यासाठी त्या आपल्या मागणीसाठी स्त्रीची सहजगत्या हत्या

स्त्री- पुरुष समानता व समाजोन्नती

भारतात इंग्रजांची सत्ता प्रस्थापित होईपर्यंत भारतीय स्त्री जीवन युमनेच्या प्रवाहाप्रमाणे अगदी संथ वाहत होते. स्त्री पुरुषांच्या कामाच्या कक्षा ठरलेल्या होत्या. पुरुष बाहेरची कामे करीत व स्त्रीला घराच्या चार भिंतीत राहून आपला प्रपंच करावा लागे- चूल व मूळ हेच तिचे कार्यक्षेत्र बनले होते. चूल व मूळ हेच तिचे कार्यक्षेत्र बनले होते. तिचे संपूर्ण जीवनच युरुषावलंबी बनले होते. थोडक्यात घराच्या पिंजऱ्यात कोंडलेली व बोलविल्या धन्याच्या तालावर शब्द काढणारी ती एक साळुंकी होती. परंतु इंग्रजांचे साप्राज्य भारतान प्रस्थापित झाले आणि स्त्री जिवनाचा संथ प्रवाह एकदम पालटला. विटीशांच्या काळात युरोपीय संस्कृतीशी तिचा परिचय झाला. व तिला नवी दृष्टी प्राप्त होवून व्यक्तींस्वात त्र्याची जाणीव झाली शतकानुशतकांच्या गुलामी वागणुकीने थंड गोळयासारखी बनलेली अबला म्हणून समजल्या गेलेली स्त्री एकदम खडबदून जागी झाली. ती शिक्षणाकडे व आपल्या हक्काकडे वळली पुरुषांना शिक्षणाचा अधिकार आहे. तर स्त्रीयांना का नाही? असे साहस तिच्या अंगी संचारले. आत्मविश्वास जागृत झाला.

महात्मा गांधीसारख्या राष्ट्रनेत्याच्या
प्रेरणेने ती स्वातंत्र्य आंदोलनातही सहभागी होवू
लागली.

पुरुषांच्या खांदयाला खांदा मिडवून
गोळीबार, लाठीमार, उपवास, तुरुंगवास ई. सहन
करु, लागली. अर्थातच स्वातंत्र्योत्तर काळात
खीला कर्तुत्वामुळे घटनेने आपोआपच समान दर्जा
प्राप झाला. आज जरी अगदी काही वर्षापूर्वी

स्त्रीयांवर अत्याचार झाले. बालविवाह, सती
 वै गरे सारख्या कु प्रथा त्यावेळी होत्या
 बालविवाहामुळे अत्यवयातच मातृत्व प्राप्त होत
 असें कुटुंब नियोजनाचे महत्त्व या काळी माहित
 नसल्याने अनेक मुलांना ती जन्म देत असे.
 शारिरीकदृष्ट्या व मानसिकदृष्ट्या हा स्त्रीयांवर
 अत्याचारच होता. निसर्गनियमानुसार प्रजननाचे
 कार्य स्त्रीयांकडे असल्याने व त्यात मूळ म्हणजे
 देवाचा आशिर्वाद ही कल्पना त्यावेळी रुजू
 असल्याने स्त्रीयांवर हा शारिरीक त्रास सहन
 करण्याची पाळी येत असे.

रुद्रीला पूर्वी दुख्यम दर्जा होता. लग्न प्रसंगी
हुंडा पद्धतीला तोंड दयावे लागे. त्यामुळे कधी-
कधी हुंडाबळी होण्याचाही प्रसंग येई. एखादया
बाईचा नवरा मेला तर तिला सती पद्धतीनुसार
पतीसोबत ईच्छा असो वा नसो; सती जावेच
लागे, किंवा विधवा झाल्यास केशवपन करावे
लागे, संपूर्ण समाज पांढऱ्या पायाची म्हणून तिला
बाळीत टाकत असे. याउलट एखादया पुरुषाची
बायको मेल्यास तो मात्र दुसरे लग्न करुन पुन्हा
दुसरा संसार थाटत असे. एखादीचे माय- बाप
गरीब असतील व लग्नासाठी आवश्यक असलेला
तरुण मुलीला एखाद्या श्रीमंत म्हाताच्याच्या
गळ्याशी बांधून देत. असे नानाप्रकार अनन्वीत
अत्याचार रुद्री ने आजवर सहन केले.

स्त्री जीवनात आशेचा किरण आला तो
महर्षी धोंडे केशव कर्वेव समाजसुधारक महात्मा
ज्योतिबा फुले यांच्यामुळेच महात्मा ज्योतिबा
फुले यांना स्त्री शिक्षणाचे महत्व पटले व त्यांनी
सुरुवात आपल्या धरून केली, ती सवित्रीबाईना

शिकवून त्यांनी पुण्यात पहिली मुलीची शाळा
उघडून स्त्री शिक्षणाचा पाया रचला
सामाजिक, शैक्षणिक, आर्थिक वैवाहिक व धार्मिक
बाबतीतही तिच्यावर आजवर लादलेल्या अन्यायी
विषमतेच्या विळऱ्यातून तिला त्यांनी पुन्हा बाहेर
काढले.

महात्मा फुले यांच्या प्रेमाणेच डॉ. राजा
राममोहन यांनी सतीची चाल बंद होण्याची
इंग्रजाकडून फायदा करून घेतला व स्त्रीला या
अन्यायातुनही मुक्त केले. आज या सर्व गोष्टीची
फळे दिसत आहे की, स्त्रीया पुरुषांच्या खांद्याला
खांदा भिडवून कामे करीत आहेत. शिक्षण
अर्थार्जन याबाबतीत ती पुरुषांपेक्षा किंचीतही
मागे नाही. कॉलेज, शाळा कार्यालये ग्रामसेविका
ई. नोकर्यांमध्ये स्त्रीयांचा अंतर्भाव अधिकाधिक
होत आहे.

आधुनिक काळात स्त्रीयांना पुरुषांप्रमाणेच स्वातंत्र्य मिळाले. नोकरीमध्ये प्रत्येक बाबतीत स्त्रीयांना पुरुषांप्रमाणे ५०% आरक्षण दिले आहे. तथापि संपन्न काळातही काही सुशिक्षित स्त्रीया आजच्या शिक्षणाचा समाजोपयोगी कार्यात उपयोग न करता चुल आणि मुल या गुंतलेल्या असत, आणि आपल्या पलीकडे काही जग आहे त्याची त्यांना जाणीवच नसते. अर्थातच भारतीय स्त्रिला आपल्या हक्काची जाणीव झाली ती शिक्षणानेच यावरुन स्त्री- पुरुष

समानतेचे महत्त्व पटते.

स्त्री शिक्षित झाली म्हणूनच आपणास ती
इंदिरा गांधीच्या रुपाने स्त्री पंतप्रधान मिळाली
होती. अनेक स्त्रीला मंत्रीपदावर आरुढ झाल्या
.काही क्षेत्र स्त्रीयांसाठी नाही असा जो गैरसमज
होता तो धाडसी स्त्रीयांनी इंजिनिअर डॉक्टर,
शास्त्रज्ञ, पोलीस कलेक्टर, रेल्वे इंजिन ड्राईवर
होवूनही दूर केला आहे. आज प्रत्येक बाबतीत
पहिला मान स्त्रीलाच मिळत आहे.

तात्पर्य हेच की सामाजोदृधारासाठी व सुरक्षितेसाठी ख्री- पुरुष समानता उपयोगी ठरते.

हरीश बी. मुसळे
बी.एस्सी.-२

New Books

Dr. A.S. Tankar

Reading is something which help students in creation, better understanding, improvement, killing boredom and most important gives a meaning of real life. Reading a new books help you imaging different things which you wouldn't have even though of before. Productivity is something which I feel increases in me every time I read a new book. When you read something your mind starts creating a scenery of it in front of your eyes. In your life you keep on reading new books with different and new information, you start study, learning and experiencing new things. And you start better feeling, understanding and think much faster than before. You change your life style and start seeing things in a new way, different changes in your life.

Reading different books in itself a journey. When you are a student you start with story books, then educational, spiritual, and so on. New books help you turn your journey growing up into a journey where you start improving yourself and learning new things. In our daily routine, every one gets so tired. And when we get even a bit of relaxation we always prefer to give relaxation to our mind. But we always forget even our mind needs rest. New books in something which makes us forget all our stress and gives complete relaxation to our mind, just like yaga. Every one summers or vacations, complain about being bored especially students. We use that spare time in playing, mobile game, WhatsApp. or using latest technologies. New books reading is something which helps us not only to kill boredom but also to use our time productively rather than wasting it.

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय,

मुर्तिजापूर .जि. अकोला

गृहअर्थशास्त्र विभाग वार्षिक अहवाल

सत्र २०१६-१७

श्री. डॉ. आर. जी राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालयात दि. १५ / १० / २०१६ रोजी गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात आली. या कार्यक्रमाला आदरणीय प्रा. ए.पी. चर्जन सर हे अध्यक्ष म्हणून तर प्रा. एन पी. भालेराव सर प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते. तेव्हा प्रा. कु. एस. एस. डांगे मैडम व प्रा. आर. एच. खंडारे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळ पुढीलप्रमाणे स्थापन करण्यात आले. अध्यक्ष कु. जयश्री वि. वानखडे, उपाध्यक्ष- कु. कल्याणी मारकंड, सचिव- कु. कांचन देशमुख सहसचिव - कु. किरण डोंगरे व कु. पुनम सरदार, कोषाध्याक्ष- कु. अंकिता मुंडे, सदस्य कु. दिपाली सरदार कु. मेघा दाते. कु. राणी खडे, पूजा हिंगे कु. पलुवी उडीकी अशी कार्यकारणी सादर करण्यात आली.

गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळामार्फत विविध कार्यक्रम राबविष्ण्यात आले आहे. त्यात काही मुलींनी भरतकाम, विणकाम, शिवणकाम यामधून नवनवीन कलाकृती बनविष्ण्यात आल्या होत्या. कु. रेशमा भावने (बी. ए.भाग-२) हिने फुलपाखरु यावरसुंदर भरतकला सादर करून तीने प्रथम क्रमांक पटकाविला तसेच गृहअर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थींनी पोस्टर प्रदर्शन सादर केले. त्यातून कु. किरण सु. डोंगरे हिने प्रथम क्रमांक तसेच कु. काजल सरदार हिने द्वितीय क्रमांक पटकाविला.

तसेच बी. ए. भाग-१ च्या विद्यार्थीनींनी ‘कला प्रदर्शन’ यात नवनवीन कलाकृती सादर केले. त्यातून सुंदर व आकर्षक अशी कला कु. वैष्णवी वि. खंडारे व कु. नम्रता र. येवतकर यांनी बनविल्या तसेच बी.ए.भाग-३ च्या मुलींनी “सलाद डेकोरेशन स्पर्धा” आयोजीत केली. त्यात सर्वात सुंदर व उत्कृष्ट डेकोरेशन क. रुकैया हसेन अली हिने केले.

सत्र- २०१५-१६ च्या उन्हाळी परीक्षेमध्ये गृहअर्थशास्त्र विषयात बी. ए.भाग ३ ची कु. पूनम रतन मोहोड हिने ७६% गुण तसेच बी.ए. भाग -२ कु. जयश्री वानखडे हिने ७५% गुण आणि बी. ए. भाग १ ची कु. कल्याणी मारकंड हिने ८५% गण मिळविले ही एक अभिनंदनीय बाब

वरील सर्व उपक्रमांमध्ये गृहअर्थशास्त्र विभागाच्या विकासासाठी माननीय प्राचार्य डॉ. ए. पी. चर्जन सर यांचा मोलाचा वाटा आहे. तसेच गृहअर्थशास्त्र विभागातील सर्व विद्यार्थींनी नेहमीच प्रयत्नशील राहतात.

प्रा.कु.एस.एस.डांगे गृहर्थशास्त्र विभाग

श्री. डॉ. उतार जी. शाठोड कला व विज्ञान महां. मूर्तिजापूर
राज्यशास्त्र विभाग

सत्र २०१६-१७

श्री.डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालयात दि. ७/१०/२०१७ रोजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. पी. चर्जन संरच्चा मार्गदर्शनाखाली डॉ. बी.एच.कीर्दक यांच्या हस्ते राज्यशास्त्र अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन करण्यात आले.

राज्यशास्त्र अभ्यास मंडळा मार्फत दरवर्षी विविध उपक्रम राबविले जातात. त्यामध्ये २६/८/२०१६ संविधान दिन, ९ ऑगस्ट क्रांती दिन, त्याच प्रमाणे निबंध स्पर्धा मानव अधिकार या विषयावर घेण्यात येवून विद्यार्थ्यांना गुणांकन देवून गौरविण्यात आले

अशा प्रकारे वर्षभर महाविद्यालयात आदरणीय प्राचार्य डॉ. ए. पी. चर्जन संराच्या नेतृत्वात राज्यशास्त्र अभ्यास मंडळामार्फत विविध कार्यक्रम राबविले जातात.

प्रा.जी.डी. शेंडे
राज्यशास्त्र विभाग

समाज शास्त्र अहवाल सत्र-२०१४-१७

श्री. डॉ. आर.जी राठोड कला व विज्ञान महा. मूर्तिजापूर येथे दि. ७/१० /२०१६ रोजी समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन मा. प्रा. डॉ. बी. एच पी. किर्दक हे होते. डॉ. बी. एच. किर्दक यांनी नव निर्वाचित समाजशात्त अभ्यास मंडळातील सदस्याचे अभिनंदन करुन अभ्यास मंडळाचे महत्व सांगितले तर मा. प्राचार्य सरांनी अध्यक्षीय भाषणातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्व विकासात अभ्यास मंडळाची भूमिका किती महत्वाची आहे हे सांगितले. अभ्यास मंडळात कु. पुजा कथीलकर कु. दिपाली भागवत, उदय जयस्वाल, माधुरी ताटके, नग्रता तेलमारे, पवन निचळ, कु. काजल घाटे, आकाश गवई, प्रियंका मेहसरे, कु. कांचन देशमुख, कु. संगीता वाळके यांची निवड करण्यात आली.

समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाकडून दि. २१/१०/२०१६ रोजी मतदान जागृती संदर्भात चर्चासित्र आयोजित करण्यात आले. या कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील प्रा. शेंडे प्रा. गवई प्रा. शहा प्रा. भदे यांचे देखील मार्गदर्शन लाभले तसेच कु. दिपाली भागवत, कांचन देशमुख, संगीता वाळके अशा अनेक विद्यार्थीनी चर्चासत्रात सहभाग घेतला.

अभ्यास मंडळाकडून दि. २८/२ / २०१७ रोजी महाविद्यालयात बचाव स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या बचाव स्पर्धेत आकाश गवई, पवन निचय, कु. प्रियंका मेहसरे आदि विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. अभ्यास मंडळाकडून दि. १/३/२०१७ रोजी महाविद्यालयात जागृत मतदार सुदृढ लोकशाही या विषयावर निबंध स्पर्धा घेण्यात आली अनेक विद्यार्थ्यांनी निबंध स्पर्धेत सहभाग घेतला. दि. २/३/२०१७ रोजी भूमी प्रदूषण या विषयावर प्रकल्प घेण्यात आले त्यामध्ये देखील अनेक विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. त्यातून चांगल्या निबंध लिहणाऱ्या तीन विद्यार्थ्यांचा सत्कार करण्यात आला.

वरील सर्व कार्यक्रम मा. प्राचार्य डॉ. ए. पी. चर्जन यांच्या मार्गदर्शनाखाली घेण्यात आले.

प्रा. आर.एच. खंदारे

मराठी विभाग : वार्षिक अछवाल

सत्र २०१६-१७

मानवी समाज निर्मिती मागील सर्वात महत्त्वाचा घटक म्हणजे ‘भाषा’. ‘भाषा’ ही मानवाच्या प्रगतीमधील सर्वात महत्त्वाची बाब आहे. जवळ-जवळ प्रत्येक व्यक्तीच कोणत्या तरी भाषेतून आपल्या जीवनाची जडण-घडण करीत असतो. याची जाणीव असणारे आमचे महाविद्यालय आहे. त्याच अनुषंगाने ‘मराठी विभाग’ प्रतीवर्षी ‘अभ्यासमंडळा’चे उद्घाटन करीत असते. व त्यातून विद्यार्थ्यांसाठी वेगवेगळे उपक्रम राखविले जातात.

अभ्यासमंडळाच्या उद्घटनासाठी यावेळी मा.प्राचार्य डॉ. चर्जन सर उपस्थित होते. त्यांनी यावेळी मराठी भाषेचे असणारे अनन्य साधारण महत्त्व अधोरेखीत केले.

२०१६-१७ या सत्रासाठीचे अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन दि. ७/१०/२०१६ रोजी झाले. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा.एस.के.शाह यांनी केले. त्यातून त्यांनी सत्र २०१६-१७ मध्ये विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांची माहिती दिली.

मराठी विभागामार्फत उपरोक्त सत्रात वकृत्व स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, भीती पत्रक स्पर्धा राबविण्यात आल्या.

प्रा. एस. के. शाह
मराठी विभाग

Geography Department

Annual Report 2016-17

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, Dist. akola have established Geography Society on 7 Oct. 2016. The president of the this programme was honorable principal Dr. A. P. Charjan & Chief guest Prof. A. S. Nimkar. On this occasion guest Dr. Nimkar told about the importance of Geography and Declared the representative of Geography study forum.

President - Ku. Kiran Pathre

Vice President - Sanket Shinde

Secretary - Ishwar Jaiswal

The following program have been organized by Geography study forum.

- A) Geography study forum arranged seminar.
 - B) Geography study forum arranged poster pretension Competitions.
 - C) Geography study forum celebrated Geography Day.

N. P. Bhalerao
Geography Dept.

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, Dist. akola

Department of Zoology Zoological Society 2016-17

❖ Annual Report

For the session of 2016-17 the Zoological society has been form under the guidance of Dr. P.M.Makode Head, Department of Zoology.

Dr. P. H. Joshi, Asst. Prof. (FDP) was nominated as Prof-in-Charge of Zoological society for Session. The following students were nominated as office bearers of Zoological society.

President :- Ku. Sakshi Wasdani

Vice President :- Ku. Megha Sharma

Secretary :- Sh. Harish Musale

❖ Inauguration Function

Inaugural function of Zoological society was held on 23/08/2016. For inauguration ceremony Dr. Mahesh S. Innani, Medical Officer, Laxmibai Subdivisional Hospital, Murtizapur, Dist. Akola was the chief Guest. The Dr. R. G. Rathod, President, Sh. Govindsingh Rathod Sikshan Prasarak Mandal, Dahatonda was President of this function, on this occasion chief guest delivered a lecturer on the topic "Annemia and its prevention". Ku. Megha Sharma conducts the program and Mr. harish Musale presents the vote of thanks.

❖ Activity Arranged Through Zoological Society

The following activity has arranged under Zoological society in year 2016-17. These are.

❖ Excursion Tour

One day study tour was organized for B. Sc. Student at Chikhaldara on dated 06.10.2016.

Ten days long excursion tour to south India From 09.01.2017 to 19.01.2017 B.Sc. Student.

❖ College Level Seminar Activity

Zoological society had arranged Seminar throughout the year for enhancing the knowledge, teaching aptitude and interest towards the subject. B.Sc. Students were participated and delivered the seminar on different topics from their syllabus. The prizes were given by Zoological society for encouraging the student.

Paper Presented

Department of Zoology has the background of research. Fifteen research papers published by Dr. P. M. Makode in national international level, and papers are presented in Conferences.

❖ Consultancy And Extension

Zoological society had arranged a Consultancy and Extension activity under the guidance of Head of Zoology Department, Dr. P. M. Makode. This activity was based on "**Sickle Cell Anemia Detection & Identification.**" for students in college premise and at Shivan Village for rural peoples.

❖ Valedictory Function

The Valedictory function of Zoological society and Farewell ceremony for final year students was held on 16 March 2017.

Dr. P. M. Makode
Head of Department

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, Dist. akola

Department of Physics 2016-17

The Department of Physics was established in 2001. The department offers UG program in Physics, having well equipped spacious laboratories for conducting the practical. The department also conducted the various curriculum activities like projects, seminars etc, which are essential for the development of the students and the institution. The department is striving to achieve academic excellence. It is the pride of the department that the students of the department achieve ranks in the University Examination. Majority of the students score 1st class & Distinction in the University Examination.

The Objectives of the department is to Projecting the department as a center for Quality education, to Modernizing equipment's and up-gradation of the facilities, to provide facilities and expertise for research work, to promote and motivate faculty to improve qualifications.

The department has well equipped and Well Furnished laboratories with all modern facilities for performing fundamental and Electronics based experiments. The laboratory also has modern Optics laboratory and equipment for research work.

The Department has highly qualified faculty members & enthusiastic Non teaching staff. The Faculties has published 21 International paper and 19 National Paper in different reputed Journals and Conferences so far. One of the faculties appointed as a Research Supervisor of subject Physics of Sant Gadge Baba Amravati University. The faculty members of the department regularly participate in various International & National level activities such as Conferences/Seminar / Workshops etc for upgrading their subject knowledge. In short our young is quite open to new technology and they constantly strive to acquire new knowledge and skills.

Dr. S. S. Kawar
Head & Assistant Professor
Department of Phscis

Activities of Session 2015-16:

Consultancy and Extension Activity:

Department started to developed Simulation software of Physics Practical's "**Virtual Physics Lab**" from session 2012-13 and every year department distributed this software to senior Science colleges in Sant Gadge Baba Amravati University region for Free of Cost.

Every year department has organized an Extension activity "**Awareness Programme on Non Conventional Energy Sources**" for the villagers nearby Murtizapur city, Dist. Akola. In this Programme Faculties of the Department provide the information about utilization of Non Conventional Energy Sources and the projects sanctioned by Ministry of Non Conventional Energy Sources (MNES), India.

Lecture Series:

Every year department arranged seminar on “**Post graduation opportunities after Graduation**” for B.Sc. II & III Year students on. In this seminar department faculty Dr. S. S. Kawar provide the information about Post Graduation Institutes and JAM, JEST, NEST Examination after graduation.

Physics Reference Book:

Department started “**Physics Reference Book**” for awareness of current trends in Physics & Technology for students.

Students Seminar and Poster presentation Competition:

Every Year Department Organized Students Seminar and Poster presentation Competition. The winners were awarded prizes on Inauguration of Physics Society.

Group Discussion:

Department organized Group Discussion for students on advanced topic related to syllabus and improve the personality development of second and Final year students.

Development of Electronic Project:

This year Department developed Electronic Project, Final Year students successfully developed the electronic projects such as; Clap Switch; LPG Leak Alarm; Water Level Alarm; Regulated Power Supply, R-C coupled Amplifier; Phase Shift Oscillator; Transistor as an Switch, Identification of Electronic Components and Devices, Mosquito Repellent, etc.

Dr. C. V. Raman Award:

Department started Dr. C. V. Raman Award to the student of subject topper in University examination. For the session 2014-15, Ms. Pooja Pote of B.Sc. III Year received this award; she secured 98% marks in Physics subject in University Exam.

Study Tour:

Department Organized Study Tour for Final Year Students every year, This Year

study tour organized at C.V. Raman Centre, Nagpur on 3rd Oct. 2015. 55 Students participated in this Tour.

Video Lecture Series:

Department arranged expert Video Lecture Series from IIT, NIT etc. for B.Sc. Physics Students.

Activities of Session 2016-17:

Consultancy and Extension Activity:

Department started to developed Simulation software of Physics Practical's "**Virtual Physics Lab**" from session 2012-13 and every year department distributed this software to senior Science colleges in Sant Gadge Baba Amravati University region for Free of Cost.

Every year department has organized an Extension activity "**Awareness Programme on Non Conventional Energy Sources**" for the villagers nearby Murtizapur city, Dist. Akola. In this Programme Faculties of the Department provide the information about utilization of Non Conventional Energy Sources and the projects sanctioned by Ministry of Non Conventional Energy Sources (MNES), India.

Guest Lecture Series:

Every year department arranged seminar on “**Oscillator & Multivibratos**” for B.Sc. III Year students on 13th October 2016, delivered by **Dr. G. T. Lambdhade**, Associate Professor, Department of Physics Vidyabharati Mahavidyalaya, Amravati.

Department organized guest lecture on “**Concept of Mechanics**” for B.Sc. I Year students on 28th Feb. 2017 on the occasion of Science Day, delivered by **Dr. V. S. Kalyamwar**, Associate Professor, Department of Physics Bhartiya Mahavidyalaya, Amravati.

Every year department arranged seminar on “**Post graduation opportunities after Graduation**” for B.Sc. II & III year Students on. In this seminar department faculty Dr. S. S. Kawar provide the information about Post Graduation Institutes and JAM, JEST, NEST Examination after graduation.

Physics Reference Book:

Department started “**Physics Reference Book**” for awareness of current trends in Physics & Technology for students.

Students Seminar and Poster presentation Competition:

Every Year Department Organized Students Seminar and Poster presentation Competition. The winners were awarded prizes on Inauguration of Physics Society.

Quiz Competition:

Department organized Quiz Competition for B.Sc. II Year students on advanced topic related to Syllabus of SGBAU IV Semester.

Development of Electronic Project and Project Presentation Competition:

This year Department developed Electronic Project, Final Year students successfully developed the electronic projects such as; Clap Switch; LPG Leak Alarm; Water Level Alarm; Regulated Power Supply, R-C coupled Amplifier; Phase Shift Oscillator; Transistor as an Switch, Identification of Electronic Components and Devices, Mosquito Repellent, etc.

Dr. C. V. Raman Award:

Department started Dr. C. V. Raman Award to the student of subject topper in University examination. For the session 2014-15, Ms. Pooja Pote of B.Sc. III Year received this award; she secured 98% marks in Physics subject in University Exam.

Study Tour:

Department Organized Study Tour for Final Year Students every year, This Year study tour organized at C.V. Raman Centre, Nagpur on 28th Jan. 2017. Total 40 Students participated in this Tour.

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, Dist. akola

Library And Information Resource Center

(Annual Report 2016-17)

Dr. A.S. Tankar

As per the direction of the Principal of the college and President of the library advisory committee, a meeting of central committee member of library advisory committee of the college was called on 13/07/2016 in the college library. All the committee members were present for the meeting.

College Library was established in 2001. Total carpet area of library is 2560 sq.ft. Library is having different section like Stack room, Separate reading room, Reference room, circulation section, newspaper reading section, staff reading room, journal section and Librarian's room, the library rendered various user friendly services like reference service, bibliographic service, Newspaper clipping service, etc. The library has started best practices to provide effective library services like question paper of previous university examination. Newspaper cutting project for selection of books. Every year library organizes different activities such as book exhibition, formed library reader group, new arrival displayed, best library user award is given to student.

Objectives of Library And Information Resource Center :-

- To provide the better environment for reading.
- To develop a collection which can provide an adequate level of support to all curricular areas of the college.
- To offer professional and support service which assist in the use of the collection.
- To serve faculty and staff by providing resources and services which will assist them in their field of teaching and areas of responsibility.
- To assist students in developing library and information literacy skills.

Major Activities of Session 2016-17 :-

1. Books Exhibition "UGC Books Study Material" :-

One days book exhibition of "UGC BOOKS STUDY MATERIAL" is organized on 1 July. 2016, Book exhibition is inaugurated by respt. Dr. R. G. Rathod and In this programme Dr. A. R. Rathod, Dr. A. P. Charjan sir, principal, teaching staff and college students are present on this occasion.

2. Library Instruction Programme :-

Library organize one week "Library Instruction Programme" on dated 07-08

July 2016. For the students of B.A. (I) and B.Sc. (I) In this programme we provide the information about the rules and regulation of the library, how to search the document in library, how to locate books on shelves, how books are arranged according to DDC, what is reference books and its importance etc.

3. Inaugural Meeting of Reader Group :-

The inaugural meeting of reader group was organized on dated 5 August 2016 in library. Ku. Pranali P. Wakode B.Sc. (III) congratulated as last year topper (2015-16) are present on this occasion.

4. A} Dr. S. R. Ranganathan Birth Anniversary

On 12th Aug. 2016 we celebrated 125th "Birth Anniversary of Dr. S. R. Ranganathan" as library day on this auspicious moment Chief Guest Mr. Bhushan V. Panajkar, deliver lecture on "LIBRARY FUNCITON" and Prof. N. P. Bhalerao Sir, HOD, Dept. Geography, as president of this programme.

B} Regular Reader Award :-

On the occasion of Ku. Pranali P. Wakode B.Sc. (III) is awarded as **Regular Reader Award** year (2015-16).

4. Essay Writing Competition On Role of Youth in Nation Building :-

This competition is held on 2nd Oct. 2016, in the memory of Mahtama Gandhi Jayanti. Over all 35 essays are collected from students. In this competition "Role of Youth in Nation Building

- 1) Ku. Aachal A. Sharma (B.Sc. III) got first prize
- 2) Mr. Yogesh S. Sardar (B.A.I) got second prize
- 3) Ku. Kajal G. Ghate (B.A. II) got third prize.

The main aim of this competition is to encourage the students toward their writing skill.

5. Reading Inspiration Day :-

On 15th Oct. 2016, we celebrate "Reading Inspiration Day" Vaachan Prerna Diwas, on the occasion of 84rd Birth Anniversary of Dr. A. P. J. Abdul Kalam, former President of India. On this occasion, college students read the books for one hour and they shared the experience of reading books. Dr. R. B. Kalpande, Dr. P. M. Makode, Dr. Amit S. Tankar present on this occasion. On this occasion, member of library reader group, college students and teaching staff were present.

6. Books Exhibition :-

Two days book exhibition is organized on 9-10 Feb. 2017, this book exhibition is inaugurated by Dr. Vijaya Dber. In this programme respt. Dr. R. G. Rathod, Dr. A. P. Charjan Sir, principal, teaching staff and college students are present on this occasion.

रायासनशास्त्र विभाग २०१४-१७

- १) रसायनशास्त्र विषयाच्या अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन दि. ५/०९/२०१६ रोजी, डॉ. गव्हाळे सर यांच्या हस्ते पार पडले.
 - २) अभ्यास मंडळाच्या वतीने “Water & Soil Analysis & Testing” चे शिबीर सिद्धार्थ विद्यालयात आयोजित करण्यात आले होते.
 - ३) इंटर कॉलीजीएट सेमीनार कॉम्पीटीशन बी.एस्सी.-२ आकोट येथे मेघा शमनी बी.एस.सी.-२ च्या वतीने सहभाग नोंदवुन तृतीय पारीतोषिक दि. २१/०५/२०१६ ला प्राप्त केले.
 - ४) इंटर कॉलीजीएट सेमीनार कॉम्पीटीशन बी.एस्सी.-३ चांदूर रेल्वे येथे पायल इंदाणी ची विद्यार्थीने सहभाग नोंदविला.
 - ५) डिस्टीक लेबल -२०१६ Avishkar-2016 कॉम्पीटीशन श्री शिवाजी महाविद्यालय अकोला येथे श्री. हरीश मुसले बी.एस्सी.-३ च्या विद्यार्थीने सहभाग नोंदविला.
 - ६) सुपर कॉम्प्यटर जत डॉ. विजय भटकर यांचा वाढदिवसानिमित्त आयोजित ‘इनोव्हीटीव ॲडीया फॉर रुलर डेव्हलपमेंट, पॉलटेक्नीक मुर्तीजापूर येथे श्री. हरीष मुसले व राजेंद्र हरमकर यांनी सहभाग नोंदविला.
 - ७) श्री. हरीष मुसले व सुरज पात्रे याते विभागाच्या वतीने युन्हीवर्सल लेबल वर्कशॉप मध्ये सहभाग नोंदविला.
 - ८) विभागाच्या वतीने दि. २८/०९/२०१७ ला सालबर्डी व सिंबोरा कॅम्प येथे शैक्षणिक सहलीचे आयोजन झाले.
 - ९) विभागाच्या वतीने येऊ घातलेल्या इंटरकॉलीपीजर फेसटीव्हल २०१७ श्री शिवाजी महाविद्यालय अकोला येथे आयोजित दि. ११/०२/२०१७ ला होणाऱ्या कॉम्पीटीशनसाठी बी.एस.सी.-१ चे
 - १) विकी सुरेश अहेरवाल
 - २) अभिजीत संतोष निघोट
 - १०) विभागामध्ये विभाग प्रमुख श्री. जी.एच. मुन्हेकर यांनी एम.पी.एस.सी. परीक्षा पास केली.

डॉ. डी.बी. दुपारे

अर्थशास्त्र विभाग २०१४-१७

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालयामध्ये दि. ०७/१०/२०१६ रोजी अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन करण्यात आले या कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन साहेब तसेच प्रमुख पाहूण्यामध्ये संत गजानन महाराज महाविद्यालयाचे प्राध्यापक श्री. डॉ. बी.एच. किर्दक उपस्थित होते. प्रमुख अतिथीनी आपल्या भाषणात अर्थशास्त्राचे दैनंदिन महत्व विशद केले आणि मानवाच्या विकासाठी पैशाचे महत्व अन्यन साधा रण असल्याचे सांगीतले तसेच मा. प्राचार्य श्री. डॉ. ए.पी. चर्जन साहेबांनी अध्यक्ष म्हणून लाभले डॉ. चर्जन सरांनी सूध्दा आपल्या अध्यक्षीय भाषणात विद्यार्थ्यांना ख्रूप महत्वपूर्ण माहिती दिली.

प्रमुख पाहुण्याची अभ्यास मंडळाची कार्यकारीणी जाहीर केली. अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाचे वतीने निवंध स्पर्धा आयोजीत केली होती. या स्पर्धेत प्रथम क्रमांक कृ. काजल घाटे हिने मिळविला

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

प्रा. प्रकाश गवई

वार्षिक अष्टवाल

इतिहास विभाग २०१६-१७

“इतिहास म्हणजे भुमकाळात घडलेल्या घटनांची जंत्री होय” या उक्तीप्रमाणे श्री.डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय मुर्तिजापुर येथील इतिहास विभागाच्या वतिने २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

यामध्ये इतिहास अभ्यास मंडळाची स्थापना ११/०८/२०१६ रोजी घेण्यात आली. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्याचे प्राचार्य श्री.डॉ. ए.पी. चर्जन सर होते तर प्रमुख पाहूणे प्रा. खंदारे सर होते. यामध्ये बि.ए. भाग ३ ची विद्यार्थीनी क. सारीका अध्येत्रे हिची अध्यक्ष म्हणन निवड करण्यात आली.

तसेच इतिहास विभागातर्फे ‘छत्रपती शिवाजी महाराज’ या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले यामध्ये वि.ए. भाग १ ची विद्यार्थीनी क. रितमौर्य हिने प्रथम क्रमांक मिळविला.

अशाप्रकारे विविध कार्यक्रमाचे आयोजन या विभागामार्फत घेण्यात आले

इतिहास विभाग प्रमुख

Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur Dist. Akola

NSS Camp

College annual gathering 2016-17

College annual gathering 2016-17

Cycle Ralley Organized by college

College annual gathering 2016-17

Cycle Ralley Organized by college

**श्री. डॉ. आर.जी. राठोड
कला व विज्ञान महाविद्यालय
मूर्तिजापुर - ४४४९०७, जि. अकोला**

Ph. No. 07256-243951, Fax No. 07256-242021

Email : artssciencecollege@rediffmail.com Website : www.rgrcollmzr.org